

**Тимчасова слідча комісія Верховної Ради України
з питань розслідування можливих фактів порушення
законодавства України при формуванні та реалізації цінової і тарифної
політики у сферах енергетики та комунальних послуг**

ПОПЕРЕДНІ РЕЗУЛЬТАТИ ТА ВИСНОВКИ

**розслідування причин утворення та непогашення заборгованості суб'єктів
ринку природного газу, врегулювання якої передбачено Законом України
«Про заходи, спрямовані на подолання кризових явищ та забезпечення
фінансової стабільності на ринку природного газу»**

Постановою Верховної Ради України від 30.10.2024 № 4044-IX утворено Тимчасову слідчу комісію Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушення законодавства України при формуванні та реалізації цінової і тарифної політики у сферах енергетики та комунальних послуг (далі — Комісія).

Відповідно до статті 12 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» у порядку, визначеному законом, отримувати необхідну для своєї діяльності інформацію, документи, матеріали та інші відомості, що стосуються предмета розслідування, від органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, їх посадових, службових осіб, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності та їх керівників.

Рішенням № 1/3 Комісії від 01.11.2024 було уповноважено голову Комісії направляти запити та звернення до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, правоохоронних органів, підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності з питань, що стосуються предмета діяльності Комісії з подальшим інформуванням членів Комісії (*витяг додається*).

Серед основних завдань діяльності Комісії зокрема визначено:

- розслідування причин утворення заборгованості суб'єктів ринку електричної енергії та суб'єктів ринку природного газу у процесі виконання покладених на них спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів на відповідних ринках
- розслідування причин утворення та непогашення заборгованості суб'єктів ринку електричної енергії та суб'єктів ринку природного газу:

Комісією, відповідно до затвердженого Плану роботи, здійснюється дослідження загальної заборгованості на ринку природного газу, її структури а також визначення основних факторів формування заборгованості на ринку електричної енергії та природного газу.

У липні 2021 року Верховною Радою України було прийнято Закон України № 1639-IX «Про заходи, спрямовані на подолання кризових явищ та забезпечення фінансової стабільності на ринку природного газу» (*далі — Закон № 1639*), яким крім іншого вносились зміни до Закону України «Про заходи, спрямовані на врегулювання заборгованості теплопостачальних та теплогенеруючих організацій та підприємств централізованого водопостачання і водовідведення» (№ 1730-VIII від 03.11.2016).

Прийняття Закону № 1639 обумовлювалось тим, що станом на 1 травня 2021 року загальна сума заборгованості суб'єктів ринку природного газу та супутніх ринків, яка потребувала врегулювання перевищувала 100 млрд грн.

Згідно [Пояснювальної записки](#) до зазначеного Закону, структура загальної заборгованості, яка потребувала врегулювання складалась із:

- заборгованості постачальників природного газу, в тому числі підтвердженої судовими рішеннями, за договорами купівлі-продажу (постачання) природного газу для постачання побутовим споживачам;
- заборгованості постачальників природного газу, в тому числі підтвердженої судовими рішеннями, за договорами про надання послуг транспортування природного газу перед особою, що здійснює функції оператора газотранспортної системи з 1 січня 2020 року;
- заборгованості операторів газорозподільних систем, в тому числі підтвердженої судовими рішенням та/або реструктуризованої, за договорами купівлі-продажу (постачання) природного газу для виробничо-технологічних потреб, укладеними з НАК «Нафтогаз України»;
- заборгованості операторів газорозподільних систем, в тому числі підтвердженої судовими рішенням, за договорами про надання послуг транспортування природного газу перед особою, що здійснювала функції оператора газотранспортної системи до 31 грудня 2019 року;
- заборгованості операторів газорозподільних систем, в тому числі підтвердженої судовими рішенням та/або реструктуризованої, за договорами транспортування природного газу, укладеними з особою, що здійснює функції оператора газотранспортної системи з 1 січня 2020 року;
- заборгованості особи, що здійснювала функції оператора газотранспортної системи до 31 грудня 2019 року, перед НАК «Нафтогаз України»;
- заборгованість особи, що здійснює функції оператора газотранспортної системи з 1 січня 2020 року, перед НАК «Нафтогаз України»;
- заборгованості виробників теплової енергії за природний газ, поставлений НАК «Нафтогаз України» в рамках спеціальних обов'язків використаний для їх виробництва, а також неоплаченої вартості обсягів природного газу, відібраних з газотранспортної системи підприємствами теплоенергетики протягом 2015 – 2019 рр. без документального оформлення, отримання номінацій або включення до реєстру.

При цьому основними чинниками, що істотно вплинули на утворення та накопичення вищезазначеної заборгованості, насамперед, стали:

- запровадження механізму покладення на суб'єктів ринку спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів під час функціонування ринку природного газу;
- затвердження тарифів на розподіл природного газу для операторів газорозподільних мереж на економічно необґрунтованому рівні, який не дозволяв підприємствам покривати обґрунтовані витрати, що призвело до збитковості відповідної діяльності та штучного накопичення боргів перед кредиторами операторів газорозподільних мереж (розрахунки з НАК "Нафтогаз України" за природний газ для виробничо-технологічних витрат та з АТ "Укртрансгаз" за отримання послуги балансування);
- затвердження тарифів на теплову енергію, послуги тепло- та гарячого водопостачання на економічно необґрунтованому рівні, який не дозволяв підприємствам покривати обґрунтовані витрати, що призвело до створення та штучного накопичення боргів перед НАК «Нафтогаз України» за природний газ та з АТ «Укртрансгаз» за отримання послуги транспортування;
- визнання судами незаконними та нечинними актів Кабінету Міністрів України про затвердження норм споживання природного газу населенням без лічильників, а також приведення операторами газорозподільних систем об'ємів використаного побутовими споживачами природного газу до стандартних умов при здійсненні комерційних розрахунків, що спричинило утворення та накопичення заборгованості за природний газ та послуги його розподілу;
- ненадання або неякісне надання послуг з централізованого опалення та гарячого водопостачання, що призводило до втрат природного газу в газорозподільних мережах;
- складна економічна ситуація у зв'язку із запровадженням заходів запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, зниження платоспроможності споживачів та різке щомісячне зростання вартості природного газу, відображення якої в тарифах на теплову енергію та інші послуги відповідно до чинної нормативно-правової бази є об'єктивно неможливим.

Законом № 1639 визначено відповідний порядок верифікації обсягу збитків та втрат суб'єктів ринку природного газу, а також виробників та надавачів комунальних послуг, об'єктивно зумовлених державною тарифно-ціновою політикою, а також іншими діями або бездіяльністю органів державної влади та органів місцевого самоврядування, які призвели до утворення та

накопичення заборгованості та загострення боргової кризи на ринку природного газу

Законами України від 29 липня 2022 року «Про особливості регулювання відносин на ринку природного газу та у сфері теплопостачання під час дії воєнного стану та подальшого відновлення їх функціонування» (№ 2479-IX) та «Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2022 рік" щодо фінансового забезпечення заходів, спрямованих на врегулювання відносин на ринку природного газу та у сфері теплопостачання під час дії воєнного стану та подальшого відновлення їх функціонування» (№ 2481-IX) було встановлено перелік та механізми фінансування відповідних гарантій та компенсацій, спрямованих на покриття заборгованостей визначених Законом 1639-IX

Зокрема Законом № 2481-IX було **передбачено видатки** з Державного бюджету України за бюджетною програмою 2401180 "Фінансове забезпечення заходів з врегулювання заборгованості, передбачених Законом України “Про заходи, спрямовані на подолання кризових явищ та забезпечення фінансової стабільності на ринку природного газу”, визначеної пунктом 24 статті 14 Закону України “Про Державний бюджет України на 2022 рік” **в загальній сумі 76 млрд грн** (за рахунок рахунок дивідендів і авансового податку на прибуток НАК «Нафтогаз України»).

Порядок підтвердження обсягів заборгованості, що підлягають урегулюванню згідно із Законом № 1639 визначено цим Законом, відповідно до якого таке підтвердження має здійснювати НКРЕКП в установленому Законом порядку. Для участі у процедурі врегулювання заборгованості суб’єкти ринку природного газу включаються до Реєстру, який веде Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

На виконання статті 14-1 Закону 2481-IX та частини третьої статті 4 Закону № 1639 Кабінет Міністрів України прийняв постанову від 12 жовтня 2022 р. № 1179 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансового забезпечення заходів з врегулювання заборгованості, визначених Законом України “Про заходи, спрямовані на подолання кризових явищ та забезпечення фінансової стабільності на ринку природного газу”, та проведення відповідних взаєморозрахунків» (*далі — **Постанова № 1179***).

Постановою № 1179 з врегулювання заборгованості проводяться після надходжень до спеціального фонду державного бюджету сплати дивідендів (доходу), що нараховуються на акції НАК «Нафтогаз України», що належать державі в його статутному капіталі, за результатами фінансово-господарської діяльності у 2022 році та/або надходжень від сплати авансового внеску з податку на прибуток підприємств під час виплати таких дивідендів.

За підсумками 2022 року передбачені в бюджеті кошти для фінансування заходів з подолання кризових явищ на ринку природного газу згідно вимог Закону № 1639 так і не було використано, що спричинило подальше поглиблення кризи на внутрішньому ринку природного газу.

Тимчасова слідча комісія звернулася запитом до Кабінету Міністрів України та Міністерства фінансів України (лист № 179д9/7-2024/261507 від 25.11.2024 р.) щодо причин невиконання заходів, спрямованих на подолання кризових явищ та забезпечення фінансової стабільності на ринку природного газу, передбачених вимогами Закону № 1639.

На запит Комісії, Міністерство фінансів України листом від 10.12.2024 р. № 47010-02/2-3/35890 повідомило:

«відповідно до вимог Порядку № 1179 для проведення взаєморозрахунків одержувачі бюджетних коштів зобов'язані подавати Міненерго копії рішень НКРЕКП щодо верифікованих обсягів заборгованості, що підлягає врегулюванню (за видами заборгованостей), як це передбачено частиною другої статті 4 Закону № 1639.

*За інформацією Міненерго, як головного розпорядника коштів за бюджетною програмою за КПКВК 2401180 «Фінансове забезпечення заходів з врегулювання заборгованості, передбачених Законом України «Про заходи, спрямовані на подолання кризових явищ та забезпечення фінансової стабільності на ринку природного газу», наданої листом від 23.02.2023 № 26/1.6-18.5-3839, **НКРЕКП не прийняло рішень щодо верифікованих обсягів заборгованості, що підлягає врегулюванню, як це передбачено частиною другою статті 4 Закону № 1639**»*

В свою чергу НАК «Нафтогаз України» листом від 09.12.2024 р. № 39/9-118/1.12/ВР-24 повідомила ТСК, що: *«реалізацію вищезгаданої бюджетної програми у затвердженому Кабінетом Міністрів України порядку, а отже і сплату НАК “Нафтогаз України” зазначених платежів **було унеможливлено у зв’язку з незатвердженням Національною комісією, що здійснює державне регулювання в сферах енергетики та комунальних послуг розрахунків та обсягів, передбачених частиною другою статті 4 Закону № 1639**, які згідно з частиною першою вказаної статті мають бути врегульовані за рахунок видатків державного бюджету»*

Міністерство енергетики України листом від 10.12.2014р №26/1.1-7.4-29701 також повідомило ТСК про те, що всупереч вимогам пункту 8 Постанови № 1179 до Міністерства не надходило копій рішень НКРЕКП про

затвердження розрахунків/обсягів перевищення, визначених частиною другою статті 4 Закону № 1639-IX.

Таким чином, за інформацією Міністерства фінансів, Міністерства енергетики та Компанії «Нафтогаз України» **невиконання вимог Закону № 1639 та Постанови № 1179 зумовлено незатвердженням Регулятором рішень щодо верифікації обсягів заборгованості, що підлягає врегулюванню, як це передбачено частиною другою статті 4 Закону №1639.**

Тимчасова слідча комісія звернулася із відповідними запитами і до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (лист № 179д9/7-24/261514 від 25.11.2024) щодо причин невиконання заходів, спрямованих на подолання кризових явищ та забезпечення фінансової стабільності на ринку природного газу, передбачених вимогами Закону № 1639 .

На запит Комісії із вимогою *«надати пояснення щодо виконання або невиконання Регулятором в повному обсязі вимог Закону № 1639-IX та постанови Кабінету Міністрів України від 12.10.2022 № 1179 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансового забезпечення заходів з врегулювання заборгованості, визначених Законом України "Про заходи, спрямовані на подолання кризових явищ та забезпечення фінансової стабільності на ринку природного газу", та проведення відповідних взаєморозрахунків» (Постанова № 1179) в частині ведення Реєстру та підтвердження заборгованості за результатами верифікації обсягів заборгованості»,*

Регулятор надав відповідь, що *«визначення/верифікація розмірів заборгованості та/або грошових зобов'язань суб'єктів ринку природного газу, що є предметом взаєморозрахунків по Закону 1639-IX та погашаються за рахунок видатків державного бюджету, здійснюється відповідно до норм Порядку та не належить до компетенції НКРЕКП»*

Але зазначене твердження Регулятора суперечить вимогам частини другої статті 4 цього Закону, відповідно до якого: *«Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, на підставі висновку суб'єкта аудиторської діяльності затверджує розрахунки відповідного постачальника природного газу, включеного до Реєстру, а саме:*

неоплаченої вартості обсягів природного газу, відображеної в обліку постачальників природного газу у період з 1 жовтня 2014 року до

розрахункової дати у зв'язку з визнанням судами незаконними та нечинними актів Кабінету Міністрів України про затвердження норм споживання природного газу населенням без лічильників;

заборгованості постачальника природного газу в межах обсягів приведення до стандартних умов, проведеного за Методикою визначення питомих втрат природного газу при його вимірюваннях побутовими лічильниками в разі неприведення об'єму газу до стандартних умов, затвердженої наказом Міністерства палива та енергетики України від 21 жовтня 2003 року № 595, що виникла в період з 1 грудня 2015 року до 1 жовтня 2018 року через приведення операторами газорозподільних систем об'ємів використаного побутовими споживачами природного газу до стандартних умов на обсяги, відмінні від визначених лічильниками, при здійсненні комерційних розрахунків;

щомісячні розрахунки різниці між вартістю ресурсу природного газу, використаного постачальником для забезпечення потреб побутових споживачів протягом січня - квітня 2021 року включно та вартістю реалізації цього ресурсу побутовим споживачам протягом січня - квітня 2021 року;

розрахунок сумнівної та/або безнадійної дебіторської заборгованості побутових споживачів, зокрема заборгованості, що включає вартість неоплачених обсягів, що виникла внаслідок приведення об'єму природного газу до стандартних умов, проведеного за Методикою визначення питомих втрат природного газу при його вимірюваннях побутовими лічильниками в разі неприведення об'єму газу до стандартних умов, затвердженою наказом Міністерства палива та енергетики України від 21 жовтня 2003 року № 595, а також у зв'язку з визнанням судом незаконними та нечинними актів Кабінету Міністрів України про затвердження норм споживання природного газу населенням без лічильників у період з 1 жовтня 2014 року до розрахункової дати та не сплачена станом на розрахункову дату.

Обсяги перевищення фактичної вартості послуг з розподілу природного газу за даними звітності, поданої операторами газорозподільних систем до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (у тому числі до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики), над тарифною виручкою, передбаченою тарифами на розподіл природного газу, встановленими Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (у тому числі Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики), з урахуванням отриманих компенсацій витрат, що підлягають врегулюванню згідно з частиною першою цієї статті, відповідного оператора газорозподільних систем, включеного до Реєстру, затверджуються Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, окремо по кожному розрахунку, поданому відповідно до частини другої статті 3 цього Закону.

Обсяги перевищення фактично понесених витрат на закупівлю природного газу для покриття виробничо-технологічних втрат та витрат, власних потреб оператора газосховищ при наданні послуг із зберігання (закачування, відбору) природного газу, розрахованих за ціною природного газу, визначеною у

договорах про закупівлю/постачання природного газу, над планованими витратами, розрахованими за ціною природного газу відповідно до структур тарифів на послуги із зберігання (закачування, відбору) природного газу, встановлених Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (у тому числі Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики), що підлягають врегулюванню згідно з частиною першою цієї статті, затверджуються Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (у тому числі Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики), окремо по кожному розрахунку, поданому відповідно до частини другої статті 3 цього Закону.

Саме на ці норми законодавства посилалося у свої відповіді і Міністерство енергетики України, коли інформувало Комісію про незатвердження Регулятором розрахунків заборгованості відповідних постачальників природного газу, включених до Реєстру.

Порушення Регулятором вимог, визначених частиною другою статті 4 Закону № 1639-IX можуть мати ознаки корупції в частині перерозподілу заборгованості побутових споживачів та неповернення постачальниками значної частини оплати за газ від населення на погашення заборгованості за отриманий газ від НАК «Нафтогаз України».

В межах проведення розслідування зазначеного питання **Комісією було задано для Регулятора 8 окремих запитань щодо розміру, структури та основних чинників формування заборгованості суб'єктів ринку природного газу, розрахунки з погашення якої мають проводитись в порядку, визначеному законодавством за рахунок видатків державного бюджету.**

Із 8 окремих запитань відповідь по суті отримано лише на одне запитання — про загальну суму заборгованості суб'єктів ринку природного газу станом на кінець 2022 року та на останню облікову дату 2024 року.

Згідно відповіді НКРЕКП заборгованість споживачів за природний газ становила:

- станом на 31.12.2022р – 162,9 млрд грн;
- станом на 01.10.2024р – 163,4 млрд грн

На решту запитань відповіді по суті поставлених питань не отримано. При цьому лист з відповідями НКРЕКП надано в режимі з обмеженим доступом — для службового користування, незважаючи на те, що у відповідях Регулятора не міститься ніякої інформації, оприлюднення якої заборонено законодавством.

Структура загальної заборгованості, розрахунки з погашення якої мають проводитись в порядку, визначеному Законом №1639 за рахунок видатків державного бюджету:

млрд грн

Визначені Законом № 1639 фактори формування кризових явищ	Затверджено Регулятором на підставі висновку суб'єкта аудиторської діяльності
Заборгованість постачальників внаслідок невідповідності норм споживання природного газу населенням без лічильників	<i>даних не надано</i>
Заборгованість постачальників в межах приведення обсягів газу до стандартних умов, відмінних від визначених лічильниками	<i>даних не надано</i>
Різниця між цінами закупівлі та реалізації газу для побутових споживачів протягом січня - квітня 2021 року	<i>даних не надано</i>
Заборгованість побутових споживачів за приведення об'єму природного газу до стандартних умов а також у зв'язку з визнанням судом незаконними та нечинними актів Кабінету Міністрів України про затвердження норм споживання природного газу населенням без лічильників	<i>даних не надано</i>
Різниця в тарифах на розподіл природного газу	30,58*
Різниця в тарифах на зберігання газу	<i>даних не надано</i>
Загальна сума заборгованості, розрахунки з погашення якої мають проводитись в порядку, визначеному Законом 1639-IX за рахунок видатків державного бюджету	<i>даних не надано</i>

* - дані по 68 розрахунках із 91, поданих операторами ГРМ

Як зазначалось вище, для фінансування подолання зазначених кризових явищ у Державному бюджеті 2022 року було передбачено 76 млрд грн.

Щодо загальної підтвердженої вартості таких кризових явищ станом на кінець 2022 року та станом на останню звітну дату 2024 року, то такі дані відсутні, оскільки НКРЕКП по суті відмовила Комісії у наданні такої інформації.

Разом з тим, вбачається, що всі зазначені у наведеній вище таблиці фактори кризи сформовані в результаті порушення законодавства в частині державного регулювання ринку природного газу з боку НКРЕКП та Кабінету Міністрів України.

Кабінетом Міністрів України в період з 1 жовтня 2014 року до 31 грудня 2020 року, були незаконно (згідно рішень судів) встановлені занижені норми споживання природного газу населенням без лічильників, що призвело до збитків у відповідних суб'єктів ринку природного газу.

Результати незадовільного державного регулювання ринку природного газу, що призвели до кризових явищ повинні вимушено покриватись за рахунок видатків державного бюджету.

Згідно Закону України «Про ринок природного газу» державне регулювання ринку природного газу здійснює Регулятор в особі Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

До основних завдань та компетенцій Регулятора на ринку природного газу зокрема належать:

- встановлення (зміна) тарифів на послуги транспортування, розподіл та зберігання природного газу;
- моніторинг застосування тарифів, інших платежів, пов'язаних із доступом до газотранспортних і газорозподільних систем, газосховищ а також моніторинг застосування та забезпечення дотримання методологій визначення таких тарифів та платежів;
- сприяння досягненню високого рівня виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів на ринку природного газу;
- моніторинг виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу на відповідність вимогам, передбаченим законодавством;
- забезпечення дотримання операторами газотранспортних і газорозподільних систем, а також іншими суб'єктами ринку природного газу їхніх обов'язків згідно з відповідними актами законодавства;
- моніторинг рівня та ефективності відкриття ринку природного газу і конкуренції на оптовому та роздрібному ринках природного газу а також будь-яких практик, що призводять до спотворення або обмеження конкуренції на ринку природного газу;
- розвиток конкуренції;

- моніторинг застосування положень договорів, що обмежують конкуренцію на ринку природного газу;
- моніторинг рівня прозорості в діяльності суб'єктів ринку природного газу, зокрема рівня оптових цін на природний газ;
- моніторинг дотримання та аналіз статистики виконання правил щодо безпеки та надійності газотранспортних і газорозподільних систем;
- сприяння безпечному, надійному та економному функціонуванню газової інфраструктури (газотранспортних і газорозподільних систем, газосховищ);
- стимулювання суб'єктів ринку природного газу до підвищення ефективності газової інфраструктури та інтеграції ринку природного газу;
- створення передумов для отримання споживачами економічних вигод від ефективного функціонування ринку природного газу, конкуренції на ринку природного газу;
- затвердження правил балансування як частини кодексу відповідної газотранспортної системи (у тому числі методології визначення платежів, пов'язаних із балансуванням), що мають бути справедливими, недискримінаційними, обумовленими об'єктивними чинниками та такими, що створюють економічні стимули для балансування обсягів закачування і відбору природного газу самими замовниками;
- визначення умов здійснення розрахунків на ринку природного газу;
- затвердження кодексів газотранспортних систем, газорозподільних систем та кодексу газосховищ;
- затвердження правил постачання природного газу;
- затвердження та моніторинг виконання планів розвитку газотранспортних та газорозподільних систем;
- нагляд за дотриманням операторами газотранспортної системи, операторами газорозподільних систем, операторами газосховищ вимог про відокремлення і незалежність;

НКРЕКП є колегіальним органом із спеціальним статусом, роботу якого спрямовує голова Комісії.

Відповідно до Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» спеціальний статус Регулятора обумовлюється гарантіями незалежності його членів в прийнятті рішень.

Таким чином, утворення та неподолання визначених законом № 1639 кризових явищ на ринку природного газу обумовлені невиконанням членами НКРЕКП визначених законодавством завдань та компетенцій для Регулятора а також незаконними рішеннями Кабінету Міністрів України щодо встановлення норм споживання природного газу населенням без лічильників, що призвело до необхідності покриття таких кризових явищ за рахунок видатків державного бюджету.

ВИСНОВКИ:

- НКРЕКП в порушення вимог Закону № 1639 та Постанови № 1179 не затвердила розрахунки відповідних постачальників природного газу, включених до Реєстру щодо сум заборгованості за природний газ, врегулювання яких мало здійснюватись у 2022 році в порядку, визначеному законодавством, та за рахунок видатків державного бюджету.
- З часу прийняття у липні 2021 року Закону № 1639 і до кінця 2024 року Регулятором, в порушення зазначеного Закону не прийнято всіх необхідних рішень про затвердження Операторам ГРМ обсягів перевищення фактичної вартості послуг з розподілу природного газу над тарифною виручкою, передбаченою тарифами на розподіл природного газу.
- Порушення Регулятором вимог, визначених частиною другою статті 4 Закону № 1639, та незатвердження ним розрахунків сум заборгованості за природний газ відповідних постачальників природного газу, включених до Реєстру можуть мати ознаки корупції в частині перерозподілу заборгованості побутових споживачів та неповернення постачальниками значної частини оплати за газ від населення на погашення заборгованості за отриманий газ від НАК «Нафтогаз України».
- Ігнорування та невиконання членами НКРЕКП вимог Закону України «Про ринок природного газу» щодо встановлених для Регулятора завдань та компетенцій призвело до наступних кризових явищ, покриття яких має здійснюватися за рахунок державного бюджету:
 - виникнення заборгованості за природний газ в межах приведення обсягів газу до стандартних умов, відмінних від визначених лічильниками;
 - виникнення різниці між цінами закупівлі та реалізації природного газу для побутових споживачів протягом січня - квітня 2021 року;
 - виникнення різниці в тарифах на розподіл природного газу;
 - виникнення різниці в тарифах на зберігання газу.

- Регулятором не надано обґрунтованих пояснень щодо причин виникнення кризових явищ на ринку природного газу, визначених Законом № 1639.
- Кабінетом Міністрів України в період з 1 жовтня 2014 року до 31 грудня 2020 року, були незаконно (згідно рішень судів) встановлені занижені норми споживання природного газу населенням без лічильників, що призвело до збитків у відповідних суб'єктів ринку природного газу, відшкодування яких покладається на державний бюджет України.
- Внаслідок бездіяльності Регулятора, для врегулювання кризових явищ на ринку природного газу необхідно розробити та прийняти відповідні зміни та доповнення до Закону № 1639 а також до Державного бюджету України, в частині визначення нових термінів, сум та відповідальності щодо врегулювання заборгованості, що виникла внаслідок незадовільного державного регулювання на ринку природного газу.

*Затверджено на засіданні Комісії
14 березня 2025 року*

